

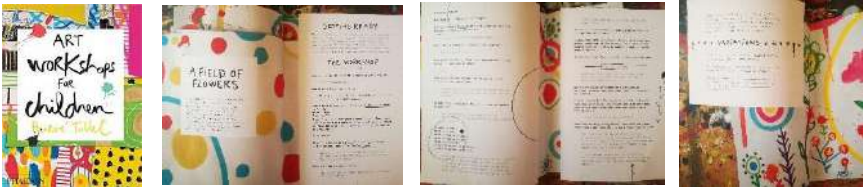

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Θεματική Περιοχή: Ταυτότητα

Τίτλος Ενότητας: Ένας κόσμος φανταστικός, παντού κύκλοι και τελείες

Βαθμίδα: 2 / Τάξη: Δ'

Διάρκεια: 2 X 80'

ΣΚΕΠΤΙΚΟ	ΣΤΟΧΟΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ
<p>ΓΙΑΤΙ; (Αναφέρεται στον Δείκτη Επιτυχίας 1) Θεματική Περιοχή: Ταυτότητα Για ποιο λόγο αναπτύσσονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες και ποιες πηγές χρησιμοποιούνται για παραγωγή ιδεών; Η ενότητα αποσκοπεί σε παιχνιδιάρικες συμμετοχικές δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τα παιδιά να διασυνδέουν με τον εαυτό τους τυχαία σχήματα – μορφές, κυρίως με τη χρήση ρευστής μπογιάς. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν συνεργατικές συνθέσεις, πειραματισμούς και μετασχηματισμούς (σημείο, γραμμή, σχήμα, μορφή και σύνθεση) μέσα από ένα εικαστικό παιχνίδι.</p>	<p>1.2.1 Να προσδίδουν πολλαπλά νοήματα στους εικαστικούς τους πειραματισμούς σε μορφές, σχήματα, σημεία, γραμμές και χρώματα.</p>
<p>Πηγές: - Herve Tullet, «A Field of Flowers», <i>ART workshops for children</i>, σελ. 8-13</p> <p>- Herve Tullet, https://www.herve-tullet.com</p> <p>- Εικόνες με μοτίβα</p> 	
<p>ΤΙ; (Αναφέρεται στον Δείκτη Επιτυχίας 2) Σε ποιο εικαστικό λεξιλόγιο δίνεται έμφαση; Σημείο (μέγεθος: μεγάλο-μικρό), γραμμή (λεπτή-χοντρή, γραμμή που οδηγεί σε σχήματα - μορφές, ζιγκ-ζαγκ, καμπύλη, σπειροειδής, κυματοειδής), σχήμα (οργανικό), μοτίβα, σύνθεση.</p>	<p>2.1.1 Να εντοπίζουν το σημείο, τη γραμμή και το σχήμα μέσα από εικαστικούς πειραματισμούς (σχεδιαστικά/ζωγραφικά υλικά).</p>

<p>ΠΩΣ; (Αναφέρεται στους Δείκτες Επιτυχίας 3, 4, 5) Ποιες πρακτικές υιοθετούνται που να εξυπηρετούν τη συγκεκριμένη ομάδα παιδιών; Συνειρμοί, διαδικασίες μετασχηματισμού, πειραματισμοί, εξέλιξη εικαστικής εργασίας (υλικά, χρώματα, τεχνική), υποθέσεις και αφηγήσεις για το εικαστικό τους έργο, ζωγραφική με σχεδιαστικά και ζωγραφικά υλικά.</p>	<p>3.2.3 Να χρησιμοποιούν τεχνικές σχεδίου και ζωγραφικής.</p> <p>3.2.4 Να συνδυάζουν απλά σχήματα, σημεία και γραμμές για τη δημιουργία μορφών.</p> <p>3.4.1 Να μετασχηματίζουν με τη χρήση σχεδιαστικών και ζωγραφικών υλικών σημεία, γραμμές ή/και σχήματα δημιουργώντας μια σύνθεση.</p> <p>4.2.1 Να παρατηρούν τα έργα τέχνης τους και χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους να οδηγούνται σε υποθέσεις και αφηγήσεις.</p>
<p>Μέσα – Υλικά: Χαρτί A1, μπογιά τέμπερα σε παλέτες (κόκκινο, κίτρινο, μπλε, πράσινο, πορτοκαλί, μοβ), δοχεία με νερό, χαρτοπετσέτες, πινέλα λεπτά και χοντρά, χρωματιστοί μαρκαδόροι, μαύροι μαρκαδόροι, χάρτινοι χρωματιστοί κύκλοι και κουκκίδες, κουτί με χάρτινους κύκλους και κουκκίδες σε διάφορα μεγέθη και χρώματα.</p>	
<p>Οργάνωση τάξης/χώρου: Τα παιδιά κάθονται σε τέσσερις ομάδες. Και στα δύο μαθήματα εργάζονται ατομικά, και με αλλαγή θέσεων εργάζονται συνεργατικά.</p>	

ΠΟΡΕΙΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΜΑΘΗΜΑ 1

ΑΦΟΡΜΗΣΗ

Η/Ο Εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να παρατηρήσουν γύρω τους και να εντοπίσουν τα πιο μικρά σημάδια που μπορούν να βρουν. Καλεί μερικά παιδιά να τα δείξουν, και δείχνει και αυτή/ός κάποιες τελείες/σημεία πάνω σε μια επιφάνεια, στο πάτωμα, σε εικόνα, σε ρούχα.

Δραστηριότητα 1 (στόχοι 1.2.1, 2.1.1, 3.2.3)

Η/Ο Εκπαιδευτικός ρωτάει τα παιδιά: «Πώς θα μπορούσαμε να τα ονομάσουμε;» Τα ονομάζουν τελείες, ή σημεία, ή κουκκίδες, και λέει ότι και οι τρεις λέξεις αναφέρονται στο ίδιο σημάδι. Τα ρωτάει στη συνέχεια: «Τι μέγεθος μπορούν να έχουν;» Καθώς αναφέρονται οι έννοιες η/ο Εκπαιδευτικός τις γράφει στον πίνακα: τελεία/κουκκίδα/σημείο, μικρή, μεγάλη, μεγαλύτερη.

Η εκπαιδευτικός καθιερώνει μια ρουτίνα που αφορά στο παιχνίδι και έχει σχέση με τον ήχο του ντεφιού: ένα κτύπημα σημαίνει «αλλάζω μία θέση», δύο κτυπήματα σημαίνει «σταματώ».

Με ένα κτύπημα του ντεφιού τα καλεί να κάνουν μια μικρή τελεία σε χαρτί μεγέθους Α1 χρησιμοποιώντας τέμπρες και πινέλα. Τους δίνει λίγα λεπτά για να την παρατηρήσουν και να τη σχολιάσουν μεταξύ τους. Τους παροτρύνει λέγοντας «Τι βλέπετε;» «Πώς σας φαίνεται;» Κάποια παιδιά ανακοινώνουν τις παρατηρήσεις τους.

Με ένα κτύπημα του ντεφιού η/ο Εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να αλλάξουν θέση μετακινούμενοι κυκλικά, και να κάνουν μια τελεία λίγο μεγαλύτερη. Τονίζεται ότι δεν πρέπει να καλύψουν την τελεία των άλλων παιδιών. Επίσης, δεν είναι ανάγκη να ολοκληρώσουν τις τελείες τους. Τα παιδιά και πάλι αλλάζουν θέση. Με το κτύπημα του ντεφιού κάνουν μια ακόμα μεγαλύτερη τελεία, και συνεχίζουν με τον ίδιο ρυθμό μέχρι να φτιάξουν μία πολύ μεγάλη.

Η/Ο Εκπαιδευτικός κτυπά το ντέφι και λέει στα παιδιά «Τι σχήμα έχει το μουσικό όργανο που κρατώ; Φτιάξτε το σχήμα αυτό στο χαρτί σας αλλά κάντε το πιο μικρό». Με το κτύπημα του ντεφιού καλούνται τα παιδιά να αλλάξουν και πάλι θέση. Στη συνέχεια τους δίνει οδηγίες όπως:

- Κάντε έναν μεγαλύτερο κύκλο.
- Αλλάξτε θέση.
- Κάντε έναν ακόμα κύκλο λίγο μεγαλύτερο.
- Σταματήστε. Είστε έτοιμοι; Τώρα κάντε το μεγαλύτερο κύκλο του κόσμου.

Δραστηριότητα 2 (στόχοι 1.2.1, 2.1.1, 3.2.3)

Η/Ο Εκπαιδευτικός κτυπά το ντέφι δύο φορές (ρουτίνα, σημαίνει «σταματώ») και καλεί τα παιδιά να δουν τι θα κάνει σε ένα δικό της χαρτί. Παίρνει το πινέλο της, το βάζει στη μπογιά, το κρατάει ψηλά και το αφήνει να πέσει πάνω στο χαρτί ώστε να δημιουργηθεί μια πιτσιλιά. Ζητάει τα σχόλιά τους: «Τι έγινε όταν έπεσε το πινέλο με την μπογιά πάνω στο χαρτί;» «Πώς σας φάνηκε;» «Σας άρεσε;» «Θέλετε να το δοκιμάσετε;». Καλεί δύο-τρία παιδιά να δοκιμάσουν το ίδιο πάνω στο δικό της χαρτί. Στη συνέχεια καλεί όλα τα παιδιά να το δοκιμάσουν στις ομάδες τους (συμμετοχική επίδειξη).

Δραστηριότητα 3 (στόχοι 1.2.1, 2.1.1, 3.2.3)

Η Εκπαιδευτικός λέει στα παιδιά πως στη συνέχεια με κάθε κτύπο του ντεφιού της θα αλλάζουν θέση κυκλικά στις ομάδες τους και θα ακολουθούν οδηγίες όπως:

- Ας φτιάξουμε τελείες πάνω σε μια τελεία.
- Τελείες μέσα σε έναν κύκλο.
- Τώρα τελείες γύρω από έναν κύκλο.
- Έναν κύκλο γύρω από μια πιτσιλιά.
- Έναν κύκλο γύρω από έναν άλλο κύκλο.
- Έναν κύκλο γύρω από μια τελεία.

Η/Ο Εκπαιδευτικός συνεχίζει να δίνει οδηγίες μέχρι να γεμίσει ο χώρος.

- Παιδιά, ας σταματήσουμε και ας κάνουμε όλοι ένα βήμα πίσω. Τώρα ας κοιτάξουμε προσεκτικά το έργο μας.
- Έχετε ένα λεπτό να ζωγραφίσετε κάτι, αν νομίζετε ότι θα προσθέσει στην εικόνα, όπως μια τελεία, έναν κύκλο, μια πιτσιλιά.

Δραστηριότητα 4 (στόχοι 1.2.1, 2.1.1)

Η/Ο Εκπαιδευτικός κρατάει ένα κουτί με χάρτινους κύκλους και κουκκίδες σε διάφορα μεγέθη και χρώματα. Περνά από τις ομάδες και ζητά από τα παιδιά να πάρουν μερικούς κύκλους και κουκκίδες. Καλούνται να συνεργαστούν για να τα τοποθετήσουν πάνω στο έργο τους με όποιο τρόπο θέλουν.

Ενδεικτικά ερωτήματα προς τα παιδιά: Τι άλλαξε τώρα που βάλατε τους χάρτινους κύκλους και τις κουκκίδες στο έργο σας; Δοκιμάστε να τα μετακινήσετε και να τα τοποθετήσετε αλλιώς, ή σε άλλο σημείο. Τι παρατηρείτε; Μήπως βλέπετε κάτι καινούριο;

ΚΛΕΙΣΙΜΟ

Η/Ο Εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να περιγράψουν τι ζωγράρισαν στην εικόνα τους, υπενθυμίζοντας το λεξιλόγιο που είναι γραμμένο στον πίνακα και παροτρύνοντάς τους να το χρησιμοποιήσουν. Μπορούν να τοποθετήσουν και πάλι τις χάρτινες κουκκίδες και κύκλους πάνω στα έργα τους και να εκφράζουν ελεύθερα τις παρατηρήσεις τους.

ΜΑΘΗΜΑ 2

ΑΦΟΡΜΗΣΗ - Επαναφορά εμπειριών

Τα παιδιά κάθονται στις ομάδες τους. Ανακαλούν εμπειρίες από το προηγούμενο μάθημα και παρατηρούν τα έργα τους, τα οποία έχουν μπροστά τους. *Ενδεικτικά ερωτήματα προς τα παιδιά:* «Φορέστε τα γυαλιά της φαντασίας. Παρατηρείστε προσεκτικά το έργο σας. Τι βλέπετε; Με τι μοιάζουν τα σημεία, οι κύκλοι, άλλα τυχαία σχήματα;»

Δραστηριότητα 1 (στόχοι 3.2.4, 3.4.1)

Η/Ο Εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να έρθουν κοντά της για να την παρακολουθήσουν. Έχει μπροστά της το δικό της έργο από το προηγούμενο μάθημα καθώς και χρωματιστούς και μαύρους μαρκαδόρους. Λέει στα παιδιά: «Ας βάλω κι εγώ τα γυαλιά της φαντασίας. Τώρα δε βλέπω πια κύκλους και σημεία, βλέπω κάτι εντελώς διαφορετικό. Νομίζω βλέπω ένα αερόστατο....»

Η/Ο Εκπαιδευτικός αρχίζει να μεταμορφώνει το έργο της. Σχεδιάζει με τους μαρκαδόρους πάνω στις τελείες, στους κύκλους και ό,τι άλλο έχει δημιουργηθεί με μπογιά. Κάνει διάφορες γραμμές (λεπτή-χοντρή, ζικ-ζαγκ, καμπύλη γραμμή που οδηγεί σε σχήματα-μορφές) μεταμορφώνοντας τις τελείες, κύκλους και σημεία, χωρίς να ολοκληρώσει τη ζωγραφιά της. Καλεί τα παιδιά να της αναφέρουν διάφορα είδη γραμμών που θα μπορούσε να σχεδιάσει, καθώς και μεταμορφώσεις που θα μπορούσαν να γίνουν. Κάποια παιδιά δοκιμάζουν το ίδιο πάνω στο έργο της εκπαιδευτικού (*συμμετοχική επίδειξη*). Στη συνέχεια πηγαίνουν στις ομάδες τους για να μεταμορφώσουν τα δικά τους έργα.

Μετάβαση

Αφού τα παιδιά εργαστούν για λίγο, η/ο Εκπαιδευτικός παίρνει αφορμή από ένα έργο μιας ομάδας, κτυπάει το ντέφι δύο φορές και λέει:

«Στοπ! Μα τι όμορφα που επαναλαμβάνονται αυτές οι γραμμές σας! Ίσως αν τις συνεχίζατε έτσι... και έτσι... (κάνει κινήσεις με το δάκτυλο της στον αέρα) να δημιουργούνταν μοτίβα; Θυμάστε τα μοτίβα από τα μαθηματικά σας; Μήπως δημιουργήσατε ήδη κάποια μοτίβα στο έργο σας;»

Δραστηριότητα 2 (στόχοι 3.2.4, 3.4.1, 4.2.1)

Η/Ο Εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να εντοπίσουν μοτίβα σε εικόνες που προβάλλει (βλέπε Πηγές). Σχεδιάζει η ίδια με μαρκαδόρους μερικά μοτίβα στο έργο της, και τα καλεί να κάνουν το ίδιο παίρνοντας ιδέες από τις εικόνες που προβάλλονται αλλά ψάχνοντας και για νέα μοτίβα στο περιβάλλον της τάξης.

Η/Ο Εκπαιδευτικός μετά από λίγο κτυπά το ντέφι δύο φορές και λέει στα παιδιά:
«Στοπ! Μα τι εμφανίζεται μπροστά σας; Αποφασίστε εσείς! Η κάθε ομάδα ας δει αυτό που εμφανίζεται!»

Εξηγεί στα παιδιά ότι μπορούν να αποφασίσουν ως ομάδα σε τι θα μεταμορφώσουν το έργο τους. Με το ένα κτύπημα του ντεφιού τους λέει:

- *Έτοιμοι; Ξεκινήστε!*
- *Αλλάξτε θέσεις.*
- *Διαλέξτε ακόμα ένα σχήμα για να το μεταμορφώσετε.*

Τα παιδιά αλλάζουν θέσεις ξανά και ξανά προσθέτοντας κάτι στο έργο, μέχρι να φτάσουν στην αρχική τους θέση.

Η/Ο Εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της δημιουργίας γυρίζει στις ομάδες και βοηθάει τα παιδιά να εξελίξουν τα έργα τους κάνοντάς τους ερωτήσεις σύμφωνα με τις εικόνες που φαντάζονται:

- *Ποιοι θα μπορούσαν να ζουν σε αυτόν τον κήπο; Δώστε ζωή στον κήπο σας λοιπόν. Σχεδιάστε μικρούς και μεγάλους φανταστικούς ήρωες ανάμεσα στα λουλούδια.*
- *Ποιοι θα πάνε στο διάστημα; Πώς θα πάνε; Πώς θα μοιάζει το μέσο με το οποίο θα πάνε; Πώς θα το σχεδιάζατε;*
- *Είναι ωραία η ζούγκλα σας! Έχετε βάλει όλα τα ζώα και πουλιά που θα μπορούσαν να ζουν εκεί;*

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Τα παιδιά στις ομάδες τους χρησιμοποιούν τα έργα τους για να φτιάξουν μια μικρή ιστορία και να την παρουσιάσουν. Καλούνται να δείξουν τις μορφές που περιγράφουν στην ιστορία τους, και δέχονται ερωτήσεις από τους συμμαθητές/τριές τους. Η/Ο Εκπαιδευτικός τα ρωτάει αν θα ήθελαν να εμφανιστεί κάποιος/κάτι άλλο στο έργο και στην ιστορία τους, και πώς θα το έφτιαχναν.

Σχολείο: Δημοτικό Σχολείο Παραλίμνι Γ΄

Σχεδιασμός/Εφαρμογή Μαθήματος: Παναγιώτα Πασχάλη, Εκπαιδευτικός Τέχνης

Υποστήριξη: Νικολέτα Αυγουστή, Σύμβουλος Τέχνης

Συνεργασία: Άντρη Σάββα, ΕΕΠ, Τέχνη και Διδακτική της, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Εποπτεία: Νίκος Παπανικολάου, ΕΔΕ Τέχνης

Σχολική Χρονιά: 2018-2019

Έννοιες – Κλειδιά: Σημείο, γραμμή, σχήμα, μοτίβο, συνεργατική σύνθεση, πειραματισμός, μετασχηματισμός, δημιουργικός εαυτός